

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

108. An liceat instrumenta ad perfringendum carcerem reo suppeditare?
Et an quis potest consulere reum, vt fugiat? Et an reus iustè condemnatus
ad mortem, ad triremes ad carcerem perpetuum, vel ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76413)

est de lon- re, vt euitet damna, qua prater intentionem acci-
 dunt, cum aliorum captiuorum cura ei non incumbat,
 tempore illius. Sicuti si itinerantium aliquis videns latrones stricto
 ense appropinquantes fugiat, fugiendoque conculcet
 alienas segetes, debebit damnum, si notabile est quod
 intulit domino refarciri; si autem eius exemplo caeteri
 per caldem segetes fugiant, non ab eo incitati, non
 tenebuntur ad damnum per eos illatum. Et ita etiam docet
 Villalobos loco citato num. 13. Reginaldus in praxi
 tomo 2. lib. 24. c. 7. sectione 7. n. 152. & alij.

6. Notandum quartò contra Sotum, & Caietanum,
 reum fugientem rumpendo vincula, & parietes carceris,
 non teneri restituere damna sequuta carceri. Et ita
 docent Ioannes de la Cruz ubi supra in directorio part.
 1. pr. 8. art. 3. dub. 12. concl. 4. & Tannerus in 2. 2. disputa-
 tione 4. quæst. 3. dub. 5. numero 104. quia tenetur resti-
 tuere ratione rei acceptæ, cum nihil alienum habeat
 apud se, nec ratione iniustæ acceptionis, cum licite il-
 lud faciat; ergo, &c. In his igitur casibus, in quibus
 potest reus fugere, potest quis illi fugam consulere, &
 instrumenta ad rumpendum carcerem suppeditare. Sed
 ad alia deueniamus.

RESOL. CIX.

An Superior teneatur seruare pactum de impunitate reo
 promissa, si reus negatur delictum confiteatur?
 Et aliqua alia explanantur, qua contingere possunt in su-
 pradicto casu.

Et natatur, quod quando iudex iniuridicè procedens timet
 reum malè negaturum veritatem, possit licite, & in-
 sere impunitatem cum æquiuocatione, & restrictione
 mentali promittere, vt sic deceptus confiteatur veri-
 tatem.

Et docetur, quod in duobus casibus potest iudex excusari
 a restitutione. Primo, si iudici suppetebant alia rationes
 ex quibus reum iniuridicè damnaturus erat, vel damnare
 poterat.

Secundo, quando error à iudice contra iuris ordinem com-
 missus est, in aliquo puncto, in quo Princeps Supremus
 poterat dispensare? Ex parte 11. tractat. 7. & Misc. 7.
 Rel. 16.

vllius sunt momenti, l. 7. paragrafo si patiscar, ff. de
 pactis.

4. Et hanc sententiam defendit Popek in cap. non est
 numero 6. de regula iuris in 6. Couarruias variarum re-
 solutionum libro 1. capite 2. numero 16. Clarus 5. Recepta
 sentent. §. fin. quæstione 55. numero 8. Mollerus 2. sem. 1.
 num. 2.

5. Sed alij Iurisculti affirmatiuum sententiam
 docent: vt Matthæus Cunonus in tractatu de pactis
 capite 2. numero 25. & sequentibus. Alciatus in l. 177.
 de verborum significatione. Duaren. ad leg. 5. ff. de pactis.
 Menochius leg. 2. arbitr. iud. quæst. ... casu 367. Gomez
 variarum resol. 3. capite 12. numero 6. & 7. Binsfeld. de
 confess. malefic. conclusione 7. dubio 3. Fachinus libro 9.
 controuersa 61. Quæ sententia sequentibus nititur fun-
 damentis.

6. Primo; Fides & promissio semper, & quolibet
 in actu atque negotio est seruanda & sanctè custo-
 dienda, lib. 1. ff. de pactis, lib. 1. ff. de constit. pecunia; ac
 proinde iudex, qui reo fidem dedit, & impunitatem
 promisit si delictum fuerit confessus; fidem datam
 frangit, & pactum violat, quando reum post confes-
 sum condemnat; Igitur iudex cum impunitatem reo
 promisit, non potest contra fidem datam reum con-
 demnare, ac supplicio afficere.

7. Secundò: ex confessione iudiciali, sic demum
 reus condemnatur, si confessio sit libera, nec dolo aut
 fraude iudicis extorta: Atqui confessio hæc quæ ad ve-
 niam promissionem facta est, à reo dolo est extorta. Er-
 go non est libera.

8. Tertio: Huc etiam facit quòd confessio facta
 persuasione aduersarij reuocari possit, tanquam erro-
 nea neque consentienti præiudicet, vt est Gloss. in leg. 2.
 ff. quard. ait. de pecc. Bartolus in leg. error. num. 7. &
 ibidem Iason numero 18. in fin. & sequentibus, ff. de
 confess. Vnde etiam eo casu quo quis persuasionibus
 aduersarij inducitur ad renunciandum, non valet re-
 nunciatio, neque renunciatio præiudicat, cap. sane, &
 ibi notat Panormitanus extr. de renunciat. Nec iura-
 mense persuasionem, & dolo aduersarij extortum no-
 cet iuranti, Imola consil. 102. num. 2. Hippol. de Marfil.
 in leg. 1. §. quæstione num. 1. ff. de quæst. Sed cum quis
 persuasionibus aduersarij inducitur ad aliquid creden-
 dum, talis error dicitur iustus, & iustissimus, Bartolus
 in leg. Censur. num. 4. ff. de iur. ap. Iason in leg. error. nu-
 mero 19. Codice de iur. & fact. ignor. leg. hominem, ff. pro
 suo. Quapropter etiam is, qui persuasionem aduersarij
 ad soluendum inductus, ita potest repetere per condi-
 tionem indebiti atque si ignoranter soluisset, Baldus
 in leg. 1. pr. Codice ne fil. pro patre, Alexander in leg. 1. ff.
 cond. in aeb.

9. Verùm has pugnantes sententias federe distin-
 ctionis conciliandas esse existimo; dico igitur distin-
 guendum esse inter iudicem inferiorem, & superio-
 rem. Et ita hanc sententiam tenet ex Theologis Ste-
 phanus Fagundez in Decalog. tom. 1. lib. 8. cap. 21. n. 16.
 vbi sic ait, Si dolo reum iudex induxit ad confitendum,
 verbi gratia, promittendo impunitatem, tenetur enim
 etiam tunc iudex ad restitutionem totius damni emer-
 gentis; paria enim sunt, confessionem esse extortam
 dolo, atque metu, vtraque enim per iniuriam, & con-
 tra ius fuit extorta, vt probat Gomez c. 12. de delictis
 n. 6. Iulius Clarus, §. finali, quæst. 55. versu circa secun-
 dum; Lessius l. 2. c. 29. dub. 18. n. 173. versu 4. Imola consil.
 106. Remigius de immun. Eccles. fol. mibi 185. fallentis
 26. in fin.

10. Quod intelligendum est de Iudice, aut Principe
 qui poterat eam immunitatem concedere; ij enim
 tenentur illam dare, Caeteri verò non tenentur præ-
 dictam impunitatem dare, licet teneantur ad dama-
 na alia: quare si impunitas fuit promissa ab eo, qui

casu

§. 1. Vbicitur pars negatiua, eo quòd promissio de
 re impossibili nullius sit momenti, nec quis ad
 id vilo pacto se obligare queat, quòd præstare in ipsius
 arbitrio, & potestate non est, l. impossibilium ff. de re
 iur. Atqui in arbitrio iudicis non est pœnam nocenti-
 bus remittere: Sic enim cum Papiano C. Marcianus
 respondit, facti quæstionem in arbitrio esse iudicantis: Pœ-
 na verò persecutionem non eius voluntati mandari,
 sed legis auctoritati referuari, l. 1. §. 4. ff. ad Senatus con-
 sultum Turpillianum. Quocirca iudex non potest pœ-
 nam remittere noxio, nec veniam ei concedere; Et si
 concesserit, aut promiserit, promissio nullius erit mo-
 menti, nec à pœna reum liberabit.

2. Hinc cum iure permissum sit venire contra ea
 quæ nulliter sunt gesta, leg. quemadmodum Codice de
 Agric. & censu. capite si quis extr. de rebus Eccles. non
 alienand. Codice cum quis, & seqq. caus. 35. quæstione 9.
 licet etiam iudici aduersus hanc promissionem veni-
 re, & reum nihilominus condemnare. Quandoquidem
 promissio hæc nullius momenti est, cum (vt dictum)
 sit de re iudici impossibili, & quia contra apertam leg-
 is prohibitionem.

3. Accedit huic, quòd publicè interfit delicta puni-
 ri, lex congruit, ff. de officio Præsidis, leg. locatio, §.
 quod illicite, ff. de publican. & veltigal. Pacta autem,
 quæ contra publicam sunt vtilitatem non valent, nec